

1. AKEAKE MARAE
PŪWHENUA

1. AKEAKE MARAE PŪWHENUA

Ka noho te rangatira nei, a Rongokako rāua ko tana tamaiti a Tamatea ki Kaitiritiri, ki tua o te Moananui ā-Kiwa. I tētahi rangi, i whakatau a Rongokako rāua ko Tamateaarikinui ki te waihanga i tētahi waka, whakaterere atu ai mai i tō rāua kāinga i Te Moananui-a-Kiwa ki Kohurangi, ki Aotearoa - te whenua i kitea ai e Kupe.

Ka karanga a Rongokako ki tōna iwi, ka tohutohungia rātou ki te kimi i tētahi rākau nui, hei waihanga mai i te waka, hei toro i te nukuroa. Hāhā uri, hāhā tea te haere a te iwi, auare ake te kitea o tētahi rākau e hāngai ana.

I taua wā tonu, ka rongo a Waitaha mō ngā whakaritenga a Rongokako rāua ko Tamateaarikinui, ki te waihanga i tētahi waka; ka pātai atu ia kia tae atu rāua ki a ia i tō rāua nā wā.

Arā anō tētahi, ko Hei tōna ingoa. Ko Waitaha tāna tamaiti. Ko Ruarangi tāna tamaiti. Kua moe ia i a Te Moana i-Kauia. Tokorua ā rāua tamāhine, ko Ihuparapara rāua ko Iwipupu.

Nō te taenga atu a Tamateaarikinui ki tō Waitaha kāinga, ka kī atu a Waitaha ki a Tamateaarikinui kia haere ki Pūwhenua; ki reira kitea ai tētahi rākau hei waihanga i te waka hei kawē ake i a rātou ki Aotearoa.

Nā te aroha ki āna mokopuna, i whakaaro ai a Waitaha ki te koha i tēnei rākau ki a Ihuparapara rāua ko Iwipupu, nāwai rā ka moe rāua i a Tamateaarikinui.

Mea ake, ka tīkina te rākau. Ka keria mai i ōna pakiaka kia kore ai e whati, kātahi ka porohia mai i te aka ki te kāuru.

Ko ngā ingoa o ngā tohunga poro i te rākau Pūwhenua me te tārai i te waka, ko:

Ko Ruawharo = Huiterangiora
Ko Tupai = Wharaurangi
Ko Taīkehu = Tenakura-Kautawhaki
Ko Pawa = Te Kaukau
Ko Kahupara = Matangireia

Nō te waihanganga o te waka, ka tapaina ko Tākitimu; ka kumea atu te waka ki tētahi wāhi, ko Pikopiko-i-whiti. I te taenga atu o ngā kaumoana, i pōhiritia ngā tohunga, a Ruawharo rāua ko Tupai ki te taki i ngā kawa tapu e tau ai te āwhā me ngā huarere kikino, kia huri ai te ihu o te waka ki te au moana me te huaki i te whakaterenga ki Aotearoa.

Ka tae te wā kia eke atu ngā kaumoana ki runga. Ka whakatū rātou i te rewa, i ngā papa puoto me ngā hoe ki runga i te waka; ka āpitihia ngā rauawaawa, ā, ka ngahua te ihu.

Koinei ngā ingoa o ngā hoe tapu i hoe i a Tākitimu;

Ko Rapanga-i-te-ata-ā-Rangi
Ko Rapanga-i-te-ata-ā-Nuku
Ko Manini-Kura
Ko Manini-Aro
Ko Tangi-te-Wiwini
Ko Tangi-te-Wawana

I mua i te hoenga atu ka karangahia e rātou ngā atua kia huihui; ko Kahukura rātou ko Hinekōrako, ko Hinehuru, ko Tamaiwaho, ko Tūnui-te-Ika, ko Rongomai, ko Ruamano: kātahi ngā tāne, ngā wāhine me ngā tamariki ka eke ki runga.

Ka tātaingia ngā toki tapu, a Te Awhiorangi me Te Whironui. Nā ēnei toki tapu, a Tamateaarikinui wāhi ngā ngaru o te Moananui-a-Kiwa.

Ka eke te waka i nga ngaru moana kia tae rā anō ki Kaitaia, noho ai mō tētahi wā; ka tere tonu atu ngā kaumoana ki Tauranga. Nō te taenga atu, ka kake a Tamateaarikinui me tōna iwi i a Maunganui. Ka mā tiro atu a Tamateaarikinui ki Ōropi, ki te wao nui o Hautere, ka tapa ia i te maunga i kitea i reira, ko Pūwhenua. He mea whakamaumahara ki a Waitaha i noho atu ki Hawaiiki. He mea whakamānawa mārire i a Waitaha; i te mea, nāna te rākau i tūā ko Pūwhenua - te rākau i hangaia mai ai te waka nui o Tākitimu.